

Ideeën bundel om het charter
'Gelijke kansen voor
elk kind op de school'
in jouw school waar te maken.

Het charter 'Gelijke kansen voor elk kind op de school' en de ideeën bundel zijn tot stand gekomen door een samenwerking tussen de Brechtse scholen, CLB, dienst welzijn van de gemeente, schepen van onderwijs, OCMW en de Werkgroep onderwijs van de Kar vzw.

INHOUDSTAFEL

Een dank je wel!	3
Schoolkosten	4
Je probeert als school kritisch te staan tegenover uitgaven om zo een betaalbare school te creëren voor alle ouders. Tips.	4
Wat met schoolrekeningen?	5
Tips rond andere gevoeligheden.	7
Pesten	8
Verschil in leefwereld en communicatie	9
Als school wil je de leefwereld van mensen in armoede begrijpen.	9
Hoe kan je werken aan een goede relatie tussen ouders en school?	9
Ideeën rond de betrokkenheid van ouders bij het oudercontact.	10
Samen het charter waar maken	11
Ouders op de hoogte brengen	11
Meer info	12

EEN DANKJEWEL!

Kinderen zitten minimum 15 jaar van hun leven op de schoolbanken. Dit is heel wat. De leefwereld van kinderen bestaat dus naast hun gezin, vriendjes, hobby's, ... ook voor een groot deel uit de school. De schooltijd heeft vanzelfsprekend een grote impact.

Daarom is het belangrijk dat elk kind zich thuis voelt op school en dat ook ouders nauw bij het schoolgebeuren betrokken zijn. Maar dit is niet altijd zo vanzelfsprekend.

Ook in de schoolwereld sijpelt de realiteit van armoede en maatschappelijke kwetsbaarheid binnen: in de klas, in een oudergesprek met de leerkracht of directie, in een multidisciplinair overleg, in een vergadering van het oudercomité, ...

Met die vaststelling is het idee geboren om een charter 'Gelijke kansen voor elk kind op de school' samen te stellen.

Heel wat mensen uit de Brechtse onderwijs -en welzijnswereld waren van in het begin enthousiast over het idee en zagen de meerwaarde om rond het thema armoede en onderwijs stil te staan.

We hebben het afgelopen jaar heel wat besproken, afgewogen, geschreven, herschreven, geschrapt, aangevuld en uitgewisseld. Het waren boeiende samenkomsten die tot een mooi resultaat hebben geleid. Een charter met als doel 'Gelijke kansen voor elk kind op de school' met daarnaast een ideeënbundel om de punten in het charter heel concreet waar te maken in de school.

Het charter en de ideeënbundel liggen hier nu voor ons, maar zijn vanzelfsprekend geen eindproduct. Laat het ons een mooi tussenproduct noemen met een groot engagement naar de toekomst toe. Een engagement dat nooit eindigt. Maar wel een groot verschil kan maken in het leven van alle kinderen en ouders, en meer specifiek in het leven van kinderen en ouders in armoede.

We willen iedereen die meegewerkt heeft ontzettend hard danken. Danken voor je aanwezigheid, je inbreng, je vernieuwende blik, je enthousiasme. Hopelijk kunnen we ook in de toekomst verder constructief bouwen aan gelijke kansen voor elk kind op de school.

Dankjewel!

Werkgroep onderwijs van de Kar vzw

SCHOOLKOSTEN

Je probeert als school kritisch te staan tegenover uitgaven om zo een betaalbare school te creëren voor alle ouders. Tips.

- Turnkleding is vaak een dure uitgavepost. Een idee is dat de kleding eigendom blijft van de school en kan gebruikt worden door de leerlingen na een éénmalige betaling van een bepaald bedrag in het begin van de schoolcarrière of schooljaar.

Een ander voorstel is dat de school een bepaalde richtlijn geeft voor de te dragen turnkledij en dat ouders dit kunnen invullen naar eigen kunnen. Bijvoorbeeld de turnshort is donker blauw of zwart gecombineerd met een gewone witte t-shirt.

Wat ook mogelijk is, is dat de school turnkledij gratis aanbiedt aan kinderen uit armoede-situaties. Dit door de turnkledij van schoolverlaters nog een tweede leven te geven. Anders wordt het toch vaak weggegooid.

- Individuele verjaardagstraktaties zijn vaak duur. Daarom het idee om niet te werken met individuele traktaties, maar te vervangen door een alternatief waar de ganse groep iets aan heeft. Bijvoorbeeld op het einde van de maand de jarigen van die maand vieren door iets te doen waar de kinderen van houden (koken, spelen, ...).

Omdat ouders vaak toch iets willen meegeven met de verjaardag, kan je aan hen vragen een cake te bakken. Die kan dan samen in de klas gegeten worden. Op die manier staat het kind toch in de kijker op zijn verjaardag, zonder dat het veel geld kost.

- Het jaarlijkse cadeau op het einde schooljaar voor leerkrachten kost ouders wel wat. Daarom het voorstel dat er geen cadeaus aan leerkrachten gegeven worden en dit duidelijk gecommuniceerd wordt naar ouders toe.
- Drankjes van de school zijn niet verplicht.
- De school stimuleert het gebruik van een drinkbus die de kinderen dagelijks gevuld meebrengen. Op die manier horen alle kinderen erbij en besparen ouders serieus. Een gelijkaardig systeem is het werken met koekendoosjes. Werken met dit systeem is ook een mooi gebaar naar het milieu toe.
- In het kader van de fruitdagen koopt de school zelf het fruit aan. Ouders betalen hiervoor een kleine maandelijkse bijdrage.
- Tegenwoordig is internet niet meer weg te denken, ook niet uit de schoolcontext. Voor gezinnen die geen budget hebben voor een computer en internetaansluiting is dit moeilijk. Daarom kan de school computers met internet voorziet die toegankelijk zijn voor de leerlingen, tijdens de schooluren, zodat ze het nodige kunnen doen op de school. Wel opletten dat leerlingen dit niet als een straf ervaren.

Je kan aan ouders ook de tip meegeven dat je gratis gebruik kan maken van internet in de bib.

- In sommige situaties is het voor kinderen niet evident hun huiswerk rustig thuis te maken doordat ze geen eigen plekje hebben om voor school te werken. Daarom kan het soms heel positief werken als het kind in de nabewaking het huiswerk kan maken.
- Als er, vanuit de school, uitstappen gebeuren met de fiets, is het goed dat de school een aantal fietsen op reserve heeft (bijvoorbeeld van de Kringwinkel) om leerlingen die van thuis uit geen fiets hebben, toch de kans te geven, mee te fietsen.

Wat met schoolrekeningen?

- Als school probeer je op zoveel mogelijk manieren en op geregelde basis (bij inschrijving, infoavond, op factuur, nieuwsbrief, website, schoolreglement) aan alle ouders te laten weten dat ze terecht kunnen bij een vertrouwenspersoon als ze financiële moeilijkheden hebben. En dat er samen naar een haalbare oplossing gezocht wordt. Het is belangrijk dat dit geregeld herhaald wordt.

- De vertrouwenspersoon is een soort van brugfiguur die een drempelverlagend effect heeft zodat mensen durven communiceren over hun financiële problemen met de school.

Er is ook nood aan een vertrouwenspersoon, los van het financiële (zie ‘Verschil in leefwereld en communicatie’ pagina 10). Afhankelijk van de organisatie van de school kan één persoon deze twee rollen op zich nemen. Maar het kunnen evengoed twee verschillende mensen zijn.

- In het begin van het schooljaar bezorg je de ouders een overzicht van de te verwachten kosten voor het schooljaar. Handig zou zijn als erbij vermeld wordt welke kost wanneer te verwachten valt. Op die manier kunnen ouders zich beter voorbereiden. In dit overzicht vermeld je ook welk schoolmateriaal gratis ter beschikking wordt gesteld.

- Alle ouders ontvangen in het begin van het schooljaar een brief met verschillende betalingsmogelijkheden zoals een keer per trimester, twee-maandelijks, maandelijks, sparen voor uitstappen. De ouders kunnen aanduiden hoe ze het liefst betalen. Op die manier geef je iedereen de kans rekeningen gespreid te betalen en stigmatiseer je geen mensen in armoede.

- Voor uitstappen (schoolreizen, bos -en zeeklassen), kan je als school werken met een sparsysteem. Belangrijk hierbij is dat er in het oog gehouden wordt dat het systeem niet stigmatiserend gaat werken. Als enkel mensen die het financieel moeilijk hebben sparen, bestaat de kans dat mensen die sparen de stempel ‘arm’ krijgen. Daarom kan je proberen zoveel mogelijk mensen te mobiliseren om te sparen.

Als alle ouders de kans krijgen te sparen, zal je hoogstwaarschijnlijk merken dat veel ouders hierop inspringen. Het naar school gaan is voor alle ouders duur, niet alleen voor mensen in armoede.

Een concreet idee rond hoe je een spaarsysteem kan opzetten, is om in het begin van het schooljaar een kostenraming te maken van de uitstappen en schoolreizen voor het

komende schooljaar. Dit bedrag deel je door het aantal schoolmaanden. Je geeft ouders de kans om dit vaste bedrag elke maand te sparen. Dit kan zowel via de schoolrekening als met cash geld.

- Omdat er bij sommige gezinnen op het einde van de maand meer dagen zijn dan geld, geef je als school de schoolrekening niet op het einde van de maand, maar in het begin van de maand.
- Schoolrekeningen geef je best in gesloten omslag mee met de kinderen, gericht aan de ouders. Kinderen hoeven enerzijds niet te weten wat de ouders moeten betalen. Anderzijds zorgt het ook voor extra privacy rond de financiële situatie van de ouders. Als ze sparen voor een uitstap e.d. zal dit mee op de factuur staan. Dit hoeven het kind en de klasgenootjes niet te zien.
- Geef ouders voldoende tijd om hun factuur te betalen. Als ouders de rekening niet betalen, neemt de vertrouwenspersoon van de school contact met hen op en wordt er bekeken wat het probleem is. Indien nodig wordt er samen een afbetalingsplan opgesteld.
- Kinderen moeten kind kunnen zijn. Daarom verloopt de communicatie over pijnlijke situaties zoals betalingsmoeilijkheden nooit via het kind. Ouders worden hierover rechtstreeks aangesproken.
- Je kan als school werken met een sociale kas om financiële moeilijkheden van ouders op te vangen.
- Informatie rond hulpverlening vanuit het OCMW: Een kind heeft recht op alle essentiële én noodzakelijke (onderwijs)vorming om zich op een maximale manier te kunnen ontplooiën. Het kind mag niet geschaad worden in zijn ontplooiingskansen als gevolg van de financiële moeilijkheden en beperkingen van zijn ouders.

Indien deze situatie zich voordoet, is het aangewezen om de ouders aan te moedigen om hulp en financiële bijstand te bekomen van het OCMW. Eventueel kan je zelf, in samenspraak met de ouders, de eerste stap zetten naar of contact nemen met het OCMW. Mogelijk kan je de ouders ook bijstaan in het eerste cliëntcontact. Kwestie van de drempel naar het OCMW zo laag mogelijk te maken of weg te werken.

Voor mensen met financiële moeilijkheden biedt het OCMW een uitgebreid pakket aan van financiële bijstand. Toekennen van financiële hulpverlening is immers een basisopdracht van het OCMW.

De toekenning van het recht op maatschappelijke integratie (leefloon), specifieke hulp voor het betalen van onderhoudsgelden ten gunste van kinderen, recht op voorschotten op te verwachten uitkeringen (als werkloosheidsuitkeringen of ziektevergoedingen, ...) worden bepaald door wetten, die voor alle OCMW's in België van toepassing zijn. Daarnaast kan elk OCMW zelf beslissen over de aard en het bedrag van bijkomende financiële tussenkomsten.

Er is een waaier aan mogelijkheden, maar veel voorkomende tussenkomsten zijn: dringende steun, overbruggingssteun, tussenkomst in medische kosten (van remgeld medicijnen tot tussenkomst in de aankoop van een bril, tandprothese, ...), tussenkomst in woonkosten (verhuiskosten, huurtussenkomst, huurwaarborg, ...), tussenkomst in energiekosten, tussenkomst in schoolkosten (niet enkel in schoolrekeningen, maar ook in bijvoorbeeld noodzakelijke logopedie voor het kind, ...).

Voor het verlenen van deze bijkomende tussenkomsten is er steeds een individuele beslissing nodig van OCMW, afhankelijk van de eigen situatie van de aanvrager. Deze tussenkomsten worden bijgevolg niet automatisch toegekend.

Bij elke aanvraag doet de maatschappelijk assistent een sociaal onderzoek. Men gaat gewoon na of het gezin de financiële hulp nodig heeft. Het gezin moet hiertoe alle nodige inlichtingen geven (over de noden van het kind, de financiële weerslag, de inkomsten in het gezin, het uitgavenpatroon).

Deze bevraging mag echter niemand afschrikken. De maatschappelijk assistent zal het gezin op een professionele en discrete wijze begeleiden bij het in kaart brengen van het financieel-sociale overzicht.

De toekenning van financiële tussenkomsten kan éénmalig zijn, voor kortere of langere duur. De tussenkomst kan soms worden teruggevorderd. Het OCMW kan u hierover steeds meer inlichtingen geven.

Contactgegevens: OCMW, sociale dienst, Gasthuisstraat 11 te Brecht, tel. 03-330 11 20.

Tips rond andere gevoeligheden.

- Bij een financiële actie van de school geef je best geen beloning aan leerlingen die het meest verkocht hebben. Het verkopen mag ook geen verplichting zijn. Vaak hebben ouders van kinderen in armoede geen financiële kracht om te sponsoren. Ook het netwerk van het gezin, waar ze op zouden kunnen rekenen om iets te kopen ten voordele van de school, is vaak heel beperkt omwille van de moeilijke situatie.
- Je ontwikkelt als school een systeem waardoor kinderen er niet onder lijden als ze het gevraagde materiaal niet bij zich hebben. Als leerkracht voorzie je een aantal exemplaren van het materiaal dat de kinderen moeten meebrengen bijvoorbeeld tijdschriften, kranten, fruit ... Als er dan een kind de gevraagde benodigdheden niet bij heeft, kan het op een discrete manier gebruik maken van het voorziene materiaal. Op die manier vang je het probleem op dat kinderen materiaal niet mee hebben wegens de moeilijke situatie thuis. En staat het kind niet op een negatieve manier in de spotlights.
- Vaak is er voor het schoolfeest, grootouderfeest speciale kleding / verkleedkledij nodig. Vooraleer er aan ouders gevraagd wordt te zorgen voor die specifieke kleding is het een idee om te informeren wie de gezochte kledij heeft. Dit kan via de nieuwsbrief, aan leerkrachten, ... Je kan als school ook zelf op zoek gaan naar de kleding in o.a. de Kringwinkel. Het kan bijgehouden worden om eventueel te gebruiken in een volgend schooljaar.

PESTEN

- We merken dat er al heel wat rond pesten gebeurt in de scholen.
- Als school werk je aan een goed contact met de ouders bijvoorbeeld door voldoende tijd uit te trekken voor ouders tijdens een oudercontact, ouders in te lichten als een kind pest of gepest wordt, door hen te betrekken bij activiteiten van de school (zie 'Verschil in leefwereld en communicatie' pagina 9 en 10).
- Sociale vaardigheden en weerbaarheid kunnen preventief werken in het kader van een antipestbeleid. Vaak beheersen kinderen uit armoedesituaties onvoldoende sociale vaardigheden. Als school heb je er oog voor in de lessen. Je kan er ook speciale projecten rond uitwerken bijvoorbeeld in samenwerking met het CLB.
- Er is een grote alertheid vanuit de school en het leerkrachtenteam voor kinderen die pesten en gepest worden. Er wordt kort op de bal gespeeld.
- Het is belangrijk dat als ouders merken dat er gepest wordt, dit melden aan de school. Niet enkel ouders van kinderen die pesten of gepest worden, worden hiervoor opgeroepen, maar ook ouders en kinderen uit de middengroep.

VERSCHIL IN LEEFWERELD EN COMMUNICATIE

Als school wil je de leefwereld van mensen in armoede begrijpen.

- De school beschouwt kansarmoede en de mechanismen van sociale uitsluiting als een belangrijk sociaal thema. Een thema dat geregeld aan bod komt bijvoorbeeld op de agenda van elke personeelsvergadering, leerkrachten volgen vorming over armoede, ...
- Als school kan je gebruik maken van het initiatief van de Kar vzw 'Den Boer op'. Hierbij is er een uitwisseling tussen ervaringsdeskundigen van de Kar en het schoolteam over armoede.

Hoe kan je werken aan een goede relatie tussen ouders en school?

- Een goede relatie tussen ouders en school heeft alleen maar voordelen. Een goed contact tussen ouders en de school verlaagt de drempel. Het positief gevolg daarvan is dat ouders (sneller) durven praten over hun problemen en het contact verbetert.
- Ouders in armoede betrekken bij het schoolgebeuren vraagt vaak extra investeringen. Een basis van vertrouwen en wederzijds respect, zijn een goede start.
- Om een grote betrokkenheid van ouders te creëren bij het schoolgebeuren, is eenvoudig taalgebruik, zowel verbaal als schriftelijk, een absolute must.
- Een ongedwongen gesprek aan de schoolpoort over alledaagse dingen kan het contact tussen leerkracht / directeur en ouder versterken. Je spreekt als leerkracht de ouders eerst aan. Toch moet je alert zijn dat het gesprek niet uitmondt in een bespreking van problemen. Als zich dat voordoet, zet je het gesprek verder op een andere plaats of tijdstip.
- Voor ouders die gaan werken, lukt het niet altijd om tegen 15.30 uur aan de schoolpoort te staan. Om ouders toch op de hoogte te houden van het verloop op school kan je werken met een heen-en-weerschriftje of communiceren via de agenda. Het is ook een systeem waarbij ouders zaken kunnen aangeven.
Dit kan niet alleen als systeem werken voor ouders die je niet veel ziet, maar ook om een vlotte communicatie te krijgen tussen school en ouders over het school -en leerproces.
- Je betreft als school ouders op een positieve manier bij het schoolgebeuren. Dit kan door gebruik te maken van de talenten van de ouders bijvoorbeeld een moeder betrekken bij het pannenkoeken bakken als afsluiter van het schooljaar, ouders inschakelen als leesouder, een ouder als begeleider bij het zwemmen, bij een bezoek

aan het containerpark, een ouder die mee loopt in de carnavalstoet, een ouder die fruit komt schillen tijdens fruitdagen, ...

- Er is nood aan een vertrouwenspersoon, los van het financiële aspect, waar ouders terecht kunnen met problemen bijvoorbeeld als het kind gepest wordt, er thuis iets gebeurd is, ...
- Als er problemen zijn met het kind, spreek je als school eerst de ouders hierover aan, vooraleer er andere organisaties, diensten worden betrokken. Er mag niks achter de rug gebeuren. Respecteer de (eind)-verantwoordelijkheid van ouders. Het is belangrijk voor het wederzijds vertrouwen hen als volwaardige partner te beschouwen en te betrekken.

Ideeën rond de betrokkenheid van ouders bij het oudercontact.

- In sommige situaties is het niet altijd mogelijk om 's avonds naar een oudercontact te komen omwille van praktische redenen (vervoer, babysit, ...). Ouders de kans geven om op andere momenten naar het oudercontact te komen, zal de betrokkenheid vergroten. Bespreek met hen wat een goede moment is.

Mogelijke momenten zijn vlak na schooltijd of tijdens de middag. Als een andere leerkracht de kinderen in het oog houdt, kan de ouder met een gerust hart met de desbetreffende leerkracht spreken. Er is een oplossing geboden aan mogelijke drempels als kinderopvang en vervoer.

- Als ouders om een of andere reden niet naar het oudercontact (kunnen) komen, kan je werken aan het contact door er op bezoek te gaan. Op huisbezoek gaan, kan uiteraard enkel als de ouders dit zien zitten.
- Om te werken aan een positieve sfeer en relatie tussen ouders en school, wordt er op een oudercontact niet alleen over negatieve zaken en problemen gepraat.
- Indien nodig wordt er een tolk aangesproken die aanwezig is tijdens het oudercontact.

SAMEN HET CHARTER WAAR MAKEN

Het lanceermoment van het charter en ideeënbundel zijn een startschot om in jouw school concreet aan de slag te gaan. Nadien kan het denkwerk rond de concrete invulling van het charter in de school beginnen.

We zijn ervan overtuigd dat alle punten, vermeld op het charter, tot hiertoe al beschouwd worden als 'belangrijk' in jouw school en zodoende ook de nodige aandacht krijgen. Met het charter willen we een aantal punten extra in de kijker zetten.

Hoe werkt dit concreet:

- Je kiest welke actiepunten uit het charter extra aandacht krijgen in de school en rond gewerkt zal worden in het komende schooljaar 2008 - 2009.
- De manier waarop er aan de punten gewerkt wordt, wordt besproken en vastgelegd. De ideeënbundel kan hierbij een leidraad zijn.
- Je kleurt de gezichtjes, die vóór de gekozen punten staan op het charter, in. Zo is het duidelijk dat de school er extra rond zal investeren.

Het waarmaken van het charter is niet alleen een taak van de GOK-leerkracht of directie maar van gans het schoolteam. Ook ouders kunnen hier mee een rol inspelen door het oudercomité / de ouderraad erbij te betrekken.

We willen een keer per schooljaar ook terug samenkomen met alle scholen, CLB, dienst welzijn van de gemeente, OCMW en de Werkgroep onderwijs van de Kar vzw. Dit om ervaringen uit te wisselen, te bekijken hoe het loopt, eventueel zaken bij te sturen.

OUDERS OP DE HOOGTE BRENGEN

Werken aan het charter, vraagt een engagement van de school. Het is goed dat ouders hiervan op de hoogte zijn. Daarom wordt in het begin van het schooljaar gecommuniceerd aan ouders dat de school rond het charter werkt en de manier waarop dat zal gebeuren. Dit kan door middel van een nieuwsbrief, website, schoolreglement, tijdens een oudercontact, inschrijvingsmoment, ...

In de loop van het schooljaar worden ouders op de hoogte gehouden van het ontwikkeling. Op het einde van het schooljaar kan je terugblikken op wat er gebeurd is. Je kan een bevraging doen op het einde van het schooljaar bij ouders om te weten te komen of ze effecten zien van de gedane inspanningen.

Om het charter extra in de kijker te zetten, wordt het opgehangen op een duidelijk zichtbare plaats in de school. Een plaats waar ouders geregeld passeren bijvoorbeeld in de buurt van de schoolpoort, aan het raam van het bureau van de directie, ...

MEER INFO

De Kar vzw - Welzijnsschakel en Vereniging Waar Armen Het Woord Nemen
Nollekensweg 6
2960 Brecht

tel.: 03-664 19 87

mail: dekar.brecht@skynet.be

